

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Angeles Amenabar Lasquibar

*Andoain,
Gipuzkoa
(1940)*

Aurkibidea

Biografia

Andoingo Sorabilla auzoko Intxusaran baserrian jaio zen lau senideko familian. Aita Asteasukoa zuen; eta ama, berriz, Albizturren jaiotakoa izanagatik, Andoainen oso gaztetatik bizi izandakoa. Baserritik bizi izan ziren eta lanean ederki ikasi zuten etxean. Bigarren baserri bat ere izan zuten lanerako, eta hara joan behar izan zuen bizitzera, Maria Angelesek 6 urte zituela. 18 urterekin, berriz Sorabillara itzuli zen eta Allurralde baserrira ezkondu zen, auzo horretan bertan. Azken urteetan, kalean bizi izan da.

Zintak

AND-066

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-11-25
- **Iraupena:** 67 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Errazkin, Aitor

Pasarteak

1. Intxusaran baserria I

- **Erref:** AND-066/002
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:00:30. **Bukatu:** 00:02:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Terreno aldapatsuak zituen, baina baserri handia zen Intxusaran. Komunik ez zuen. Baserriaren egitura eta banaketa azaltzen ditu Maria Angelesek.

2. Baserri ona izateko baldintzak

- **Erref:** AND-066/003
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:02:14. **Bukatu:** 00:03:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria

Laburpena:

Dozena erdi bat behi eta idi parek izan behar zituen baserriak gutxienez, baserri ona kontsideratzeko. Terrenoak ere.

3. Aita eta amaren lanak

- **Erref:** AND-066/004
- **Iraupena:** 0:03:51. **Hasi:** 00:03:02. **Bukatu:** 00:06:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Aitak mendian egiten zuen lan, eta amak, etxeko lan guztiak egiten zituen.

4. Zoruari argizaria ematen

- **Erref:** AND-066/005
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:06:53. **Bukatu:** 00:08:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Intusaraneke geletako zoruari argizaria ematen aritzen ziren Maria Angeles, haren ahizpak eta ama. Gizonezkoak ez ziren garbiketa eta sukaldeko lanetan aritzen.

5. Garbitasunaren usaina

- **Erref:** AND-066/006
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:08:41. **Bukatu:** 00:10:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Maria Angelesen amak sukaldeko ekonomikaren txapa garbi-garbi edukitzen zuen, produktu berezi batekin garbitzen baitzuen. Leku garbiak berez izaten du usain ona, baina hala ere, menda belarrarekin erratzak egiten zituzten Intusaraneke, eta ohe azpiak errazten zituzten haiekin.

6. Lera jostailu

- **Erref:** AND-066/010
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:14:35. **Bukatu:** 00:15:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Maria Anjelesek 10 urte zituela ezagutu zuen irratia etxean. Anai-arrebekin zein jostaketa ibiltzen zituen kontatzen du. Jostailuak eurak sortzen eta egiten ere ibili ohi ziren. Lera bat egina zutela gogoan du eta baita untxientzat kardabera etxeratzen ibili ohi zirela ere. Belar hori untxientzat txarra zen, baina.

7. Oparirik ez

- **Erref:** AND-066/011
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:15:51. **Bukatu:** 00:16:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erljioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak

Laburpena:

Urtebetetzerik ez zuten ospatzen, eta errege egunean, bizkotxoa eta laranjak eramaten zizkien amak; ez zuten beste oparirik izaten.

8. Astegunetako otorduak

- **Erref:** AND-066/013
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:18:54. **Bukatu:** 00:21:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Astegunetako otorduak: haragi zopa, babarrunak edo garbantzuak eta haragi egosia. Postretarako fruta, baldin bazen. Meriendatzeko ogia eta txokolatea. Ogi zuririk eta oliorik ez zen izaten.

9. Abereen zaintzak eta jolasak

- **Erref:** AND-066/015
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:24:42. **Bukatu:** 00:26:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

<p>Txerriak ezkur jatera eramaten zituztenean kakalardoekin jostaketan aritzen ziren. Behiak zaintzera joandakoan, aldiz, saltzailearen eta eroslearen paperean aritzen ziren jostatzen, lurrez egindako jeneroarekin.</p>

10. Marro-marroka jolasa

- **Erref:** AND-066/017
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:28:10. **Bukatu:** 00:28:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Marro-marroka esaten zioten jolasa zertan zetzan kontatzen du.

11. "Tabak" edo tortolosak

- **Erref:** AND-066/018
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:28:46. **Bukatu:** 00:30:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Jolas zerrenda baten ostean "tabak" edo tortolosak aipatzen ditu Maria Angelesek. Gaztelera jostatzen ziren haiekin.

12. Sasierrotako eskola I

- **Erref:** AND-066/020
- **Iraupena:** 0:03:44. **Hasi:** 00:32:28. **Bukatu:** 00:36:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Sasierrota esaten zioten eskola partikularrean ibili zen Maria Angeles. Ezin izaten zuten beti joan eskolara, etxean eginbeharrak izaten baitzituzten. Oso etxe zaharra zen Sasierrota. Gaztelera ikasten zituzten ikasgai gehienak, dotrina ezik; hura euskaraz.</p>

13. Sasierrotako eskola II

- **Erref:** AND-066/021
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:36:12. **Bukatu:** 00:37:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Adin desberdinetako ikasleak ziren eskolan, eta guztiak gela berean, baina adinaren arabera taldekatuta. Jolas-garairik ez zuten izaten.

14. Neskek galtzarik ez

- **Erref:** AND-066/025
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:41:29. **Bukatu:** 00:43:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Neskek ezin zuten galtzarik jantzi. Garotara joateko, ordea, Maria Angelesekin dio aitak galtzak jantzeko esaten ziela, zangoak urratuta bukatzen baitzuten halako lanak burutu eta gero.

15. Arropa berria

- **Erref:** AND-066/026
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:43:03. **Bukatu:** 00:43:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Santa Krutzetan zapatak estreinatu ohi zituzten, Tolosan erosiak. Aste Santuko prozesiotan ateratzeko ere soineko eta arropa berriak jantzea ohikoa omen zen.

16. Helduen arropak eta jantzi-ohiturak

- **Erref:** AND-066/027
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:43:53. **Bukatu:** 00:45:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Behin adin batetik gora, kolore ilunak nagusitzen omen ziren emakumeen janzkeran. Gizonezkoek galtza urdinak jantzen zituzten astean. Igandetan alkandora txuria, lepo motzekoa, txalekoa, eta galtza grisak. Txapela ere maiz erabiltzen zuten gizonezkoek.

17. Buruan txapela edo zapia

- **Erref:** AND-066/028
- **Iraupena:** 0:00:27. **Hasi:** 00:45:25. **Bukatu:** 00:45:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

<p>Behin koskortutakoan hasten ziren mutilak txapela jantzen. Neskak, aldiz, lanean, buruko zapia jantzita ibiltzen ziren.</p>

18. Amaren janzkera

- **Erref:** AND-066/029
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:45:52. **Bukatu:** 00:47:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Amak arropa iluna eta ilea mototsean bildua ibiltzen zuen. Aurreko mantala janzten zuen gehienetan. Oinetan ezpartinak eta abarakak.

19. Koltxoiak eta oheak

- **Erref:** AND-066/031
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:49:24. **Bukatu:** 00:50:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Maria Angelesek ezkondu eta gero ere artilezko koltxoiak jarri zituen etxean. Bi urtean behin berritzen zituen. Koltxoiaren azpian lastaira izaten zen; arto orriekin lehen, eta malgukiduna gero.

20. Jaioberriak lehen bailehen bataiatu

- **Erref:** AND-066/033
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:52:28. **Bukatu:** 00:55:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak

Laburpena:

Haurrak ahalik eta azkarren bataiatzeko joera izaten zen, zer gerta ere.

21. Erditzea eta ondorena

- **Erref:** AND-066/034
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:55:20. **Bukatu:** 00:59:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:

Urte berean izan zituen Maria Angelesek lehenik bikiak, urtarrilan, eta semea gero, abenduan. Emaginak lagundu zion erditzen. Semea etxean izan zuen. Askok aldatu dira garai batetik hona erditu eta geroko indarberritzeko erak.

22. Euskara gure oinarria

- **Erref:** AND-066/037
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 01:01:40. **Bukatu:** 01:03:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Euskara da Maria Angelesen hizkuntza.

23. Anai-arreben artean hika

- **Erref:** AND-066/038
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 01:03:17. **Bukatu:** 01:04:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Anai-arreben artean hika hitz egin izan dute beti. Aitari eta amari zuka egiten zieten; aitona-amonei berorika egin behar izan zieten etxean, medikuari eta apaizari bezalaxe.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-06-01

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com